

YAZI-YORUM

Kültür Sanat Ve Edebiyat Dergisi

57. Sayı

Suç Ortakları

Genel Yayın Yönetmeni

Zeynep Eşin

Yayın Kurulu

Duygu Harmancı

Leyla Mehmetoğlu Geridönmez

Editör

Leyla Mehmetoğlu Geridönmez

Selva Ezgi Yücel

Çizim

Şaranur Yaşar

Tasarım

Deniz Eşin

Yazarlar

Zeynep Eşin

Handan Kılıç

Selva Ezgi Yücel

Ayhan Ün

Aslı Esmâ Karaca

Çiğdem Gündüz

Kahraman Ermiş

Konuk Masası

Ne çok yalan söyleniyordu yeryüzünde;
sözle , yazıyla , resimle ya da susarak.

OSCAR WILDE ÇİZGİSİNDE SANATTA YALAN

Duygu Harmancı

İnsan kendini bildiğinden beri hikâye anlatıcısıdır. Yine de bir hikâyeyi bir yalancıdan daha iyi anlatan çıkmaz. Yalan uydurmak başlı başına bir hikâyeye anlatma biçimidir ve bir kurgu dâhilinde ilerlediğinde büyüleyici bir forma erişebilir. Oscar Wilde, Yalanın Yozlaşması isimli denemesinde bu fikri sıkı bir şekilde savunur. Kitabın genelinde Immanuel Kant ve Samuel Taylor Coleridge çizgisinde bir düşünce biçimi benimseyen Oscar Wilde, sanatın doğayı taklit ederek değil ondan tamamen bağımsız bir yerden kendi gerçeğini yarattığını savunur. Ona göre sanat doğanın sıradan bir kopyası değil, insanlığın yaratıcı gücüdür.

"Sanat soyut süslemelerle, gerçek olmayan ve var olmayan şeylerle başlar. Bu ilk aşamadır. Sonra hayat bu yeni harikanın büyüüne kapılır... Sanat hayatı kaba malzemesinin bir parçası olarak alır, onu yeniden yaratır ve yeni biçimlerde yeniden şekillendirir, gerçeğe kesinlikle kayıtsızdır, icat eder, hayal eder, düşler kurar ve kendisiyle gerçeklik arasında güzel üslubun, dekoratif ya da ideal işlemenin aşılmaz bariyerini tutar. Üçüncü aşama, hayatın üstünlüğü ele geçirdiği ve sanatı vahşi doğaya sürdüğü aşamadır."

Sanatın gerçeğe kayıtsız olduğu vurgusu bir çeşit manifestodur. Günümüzde sanatın özellikle edebiyatın sırtını gerçeğe dayadığı meselesinin karşısında duran bu yaklaşımda Wilde'in "Gerçek insanlar hiç var olmamış insanlardır," deyişi duyulur. Yine Wilde'a göre yalan söylemek bir uygarlık eylemidir.

"Yalan söyleyerek, gerçekçiliğin sunduğundan daha güzel, daha neşeli ve daha büyüleyici bir dünya inşa ederiz. Yalan söylemek bizim ilkel dürtümüzdür ve ilkel sanat en muhteşem sanat biçimidir çünkü antik sanatçı gerçeği tahrif etmiştir. Modern sanatçı yalan söyleme gücünü yitirmiş, doğruluk ve gerçekçiliği benimsemiştir ki bu da bir çöküş, yani yalanın çürümesi/yozaşmasıdır."

Wilde, modern insanın tahrif gücünün çürümesinden yakındır. Yalan söyleyeni yüceltir. Kurguda söylenen yalan hikâyeyi daha eğlenceli ya da daha dramatik kılabilir. Bu da hayatta ve insanda daha çok karşılık bulan bir şeydir. Sanat ahlaki değil, estetikdir. Yalan sanatı estetize eden yolların başında gelir. Öte yandan hayatı boyunca kendi gerçeğinden kaçmış ve bir yalanın ardına sığınmış Wilde için yalan aslında bir özgürlük alanıdır. Yalan söylemek, dünyayı istediği gibi inşa etmek isteyen ve özgürce yaşamayı dileyenlerin sığınağıdır. O yüzden Yalanın Yozlaşması'nda kendini Vivian olarak özgürce kurgulayabilmiş ve konuşurabilmiştir.

Handan Kılıç

The Words / Çalıntı Hayat (2012)

Türkçeye Çalıntı Hayat diye çevrilen 2012 yapımı bir film den bahsetmek istiyorum. Sonu izleyiciye bırakılmış bu güzel filme dair spoiler içeren bir analiz yapacağımdan izlemeyenleri şimdiden uyarmak isterim.

Öncelikle başkahramanın yazar olduğu iyi filmlerden biri diyebiliriz. Eskiden yazmak ve yazarlar hor görülürdü. Ama başarılı olanları da ulaşılmazdı. Sonra yazmanın herkes için iyi bir terapi olduğu keşfedildi. Ustalar öğretici, katılımcılar cesur oldu. Yazmak da herkesin gözünü diktiği bir zirve.

Bu nedenle yazmayı konu edinen kitaplar satıyor, filmler izleniyor. Herkesin gözü yazarlıkta. Çünkü insan ölümlü dünyada bir salyangozun bıraktığı parlak ama geçici iz kadar cık da olsa bir emare bırakmanın peşinde. Lakin işte o yazarlık denen doruk için ciddi çalışmalar yapılması ve zirve tırmanışı için büyük emekler verilmesi gerekiyor.

Yazmanın yürekle yapılan meşakkatli bir iş olduğunu anlayıp bu yola girenlerin kabul etmesi gereken bir husus daha var ki, o da şans. Yoksa gerekli her yoldan geçse de emeğini veren acısını çeken, kan ve gözyaşı ile yazanlar değil de bir şekilde yolunu bulup popüler olanlar kalabalıktan sıyrılıyor.

Tanıdıkları vasıtasıyla yazdıkları köpürtülerek olduğundan iyi gösterilen insanlar, bilinirliğin verdiği şansla zirveleri görüyor. Hatta çoğu zaman tek kelime yazmadan. Satışı iyi giden bu kitapların sahipleri yazar payesi ile mutlu mesut yaşarken bu tarz kitapları yayınevi emekçileri yani gölge yazarlar yazıyor.

Ünlülerin popülerlikleri üzerinden giderek daha çok satış hedefleyen yayıncılar reklam masrafının azalmasına sevinirken paylaştıkları pastadan kendilerine düşenle keyifleniyor. “Kitabı”nın reklamını sosyal medya ve televizyon programları üzerinden yapan insanlar da yazar sıfatı ile bilinmenin gücünü kullanıp iz bırakma merdiveninde bir basamak atlıyor. Kendi yazdıkları eserler, ünlü bir isimleri yok diye basılmayan gölge yazarlar da kitabın kapağında yazan ismin popüleritesi oranında ekmek parasını çıkarıyor.

Hele de günümüzde edebiyatın giderek sektörleştiğini üzülenek görüyoruz. Ülkemizdeki ağır ekonomik koşullar sebebiyle gerçek yazarlardan çok ünlülerin öne çıkarıldığı ve yazarlık sıfatıyla taçlandırıldığı herkesin malumu.

Oysa kelimeler önemlidir, bir yazara kendini verene kadar ondan çok fazla şey ister. Öncelikle hayatını ele geçirir, gündüzlerine ve gecelerine sahip olur. Aylarca masa başında çalışan yazarın, her gittiği yerde zihni sürekli yeni baştan kurulan cümlelerle meşguldür. Ve bir gün istediği özgünlükte yazacağına hayaliyle yaşar. Yazmadığı vakitler okur. Genelde ortaya çıkardığı çalışmalarını beğenilir ama yayınevleri bunların çok samimi yazılar olduğunu, ünlü bir isim olmadan bunları kimsenin basmayacağını söyler. Ünlülerinse neredeyse her söyledikleri toplanıp kitap olur, nehir söyleşi olur. Sesli ve elektronik kitap olur. Hatta önceki kitaplarından sevilen bölümler tekrar yeni kitaplara alınıp seçmeler diye basılır. Halk tarafından çok seviliyorsa, dizi ve film yapılır. Haberdar olmayanlar da böylece öğrenip kitabını alır. Birbirini besleyen bu çark güzelce işler. Ama bir yazar ünlü değilse televizyonlarda, sosyal medyada gördüklerinden nitelikli, dizi ve filmlere uygun hikâyeler, romanlar yazsa da bir türlü istediği yayıncıyı bulamaz. İşte kelimeler filminde de kariyerini yazar olarak devam ettirmek isteyen ama bunun için ailesinden para almak zorunda olan amatör bir yazarı görüyoruz. Bir zaman sonra babasının uyarısıyla artık işe girmesi gerekir. Çünkü son iki yılını tam zamanlı olarak yazı çalışmalarlarıyla geçirmiştir. Yazdıkları için tebrikler olsa da baskı şansına ulaşamaz. Babası artık adam olması gerektiğini söyler ve bunun ölçütü evini geçindirmekle kendi sınırlarının olduğunu kabul etmek diye ilave eder. Bu inciten uyarı zaten yazarın içindeki korkunun seslendirilmesidir. Malum iç seslerimizin sahipleri bakım verenler, çoğunlukla anne ve babalarımızdır. Kimse yapmadığı zaman da kendimizi azarlayacağımızda hemen yükselirler ve gücümüzü bizden alarak yıllarca dinlediğimiz nasihatlere götürürler. Orası kurban arketipinin adresidir ve sabotajcı sesleri susturmadan kendi ışığına ulaşamaz insan. Yazmak bu konuda en iyi yoldaş olsa da herkeste çocukluğunun arka bahçesine girecek cesaret yoktur. O yüzden olana boyun eğ, kabullenir. Kahramanımız da hem çevre edinmek hem de yazıdan kopmamak için bir yayınevinde işe girer. Orada getir götür işi yapan diğer yazar adayları da bu amaçla yayınevinde işe girmiştir ama epey zaman geçmesine rağmen durum değişmemiştir. O da iki yıl geçtiği hâlde kendini gösterememiştir. Çalışmalarını gönderdiği yayınevlerinden ya ret cevabı alır ya da kendi ifadesiyle en büyük sesle karşılaşır, sessizlik. Oysa ünlü bir yazar ajanı tarafından kitabı çok içten, sanatsal ve zekice bulunur ancak bunun basılabilmesi için ünlü olması gerektiğini söylerler. Çünkü dünya değişmiştir. Ticari kazanç kriteri edebi eserin önüne geçmiştir. Yayınevleri ünlü olmayan hiçbir yeni yazara böylesi kitaplar için fırsat vermemektedir. Yıllar böyle devam ederken yazarın hayatını değiştiren bir olay olur. Balayında Paris'ten eşinin kendisine aldığı ikinci el deri çantayı karıştırırken gizli bölmesinde bir kitap taslağı bulur. Okur ve etkilenir.

Epey bir vicdan muhasebesi yaptıktan sonra kendi kitaplarına kapı açacağını düşündüğü çok kaliteli taslağı kendi yayinevine kendisi yazmış gibi götürür. Patronundan rica etse de altı ay geçmesine rağmen editörler bakmaz. Bir gece editör eşinin baskısıyla çalışanı olan yazarın kitabını okur. Ertesi sabah hemen basmak istediğini söyleyerek anlaşma imzalar. Bu kitapla kariyer yolculuğu zirveye taşınan yazar Amerika'nın en büyük yazarı ödülünü alır. Bir anda eşinin, ailesinin, şimdiye kadar onu görmezden gelen yayinevleri ve okurların takdirini kazanır. Ama içi rahat değildir. Hiçbir zaman ulaşamayacağını bildiği nitelikte bir öyküyü kendi adıyla çıkarmıştır. Hemen arkasından kendi yazdığı ama daha önce ünlü olmadığından basılmayan kitabı çıkartır. O da aynı nitelikte olmasa da ilki gibi çok satar. Bir gün parkta otururken birkaç gündür kendisini takip eden yaşlı bir adam yanına gelir ve kitabını imzalatır. Sonra da kendi hikâyesini anlatmak ister ama ünlü yazar ilgilenmez. Yaşlı adam da kalkmış giden yazarın arkasından kitabını kaybeden bir yazarla bunu bulan sidikli bir çocuğun hikâyesi deyince yıllardır bu vicdan azabını taşıyan yazar dönüp oturur banka. Hikâyenin aslını öğrenir. O günden sonra hayatı altüst olur. Bir sonraki kitabında da bu çalıntı durumunu yazar. Yine çok satar ama hiçbir zaman yaşlı yazarın dediği gibi kelimeleri nereden geldiği belli olmayan bir nehir gibi çağlamaz. Yine de bilinen, ünlü, zengin bir yazar olmayı başarır. Şansı yaver gitmiştir. Yaşlı adamsa, emek verip yazının çilesini çeken ama ekmeğini yiyemeyen binlerce yazar gibi başka işlerle geçimini sağlayıp adı bile duyulmadan dünyadan göçer.

Yine de üçüncü kitabını ilk kitabının günahını çıkarırcasına bir dürüstlikle yazıp kurgu süsü verdikten sonra, 'gerçek, sesini özgür bıraktığından' başarılı bir eser ortaya çıkarır.

Ve yaşlı adamın sözlerini hiç unutmaz: "Benim felaketim, kelimeleri onlara ilham veren kadından daha çok sevmem oldu"

Son sözünde okurlara şöyle seslenir, bir yerde hayalle hayat arasında seçim yapmalısın, çünkü ikisi çok farklıdır, birbirine değmezler.

Hâsılı kelam, seçimlerimizi yapalım, yazalım. Yazıya emek veren gerçek yazar dostlara dileğim de şanstır.

Emre Aydoğan **Güzel Geldik**

Güzel geldik birbirimize.
Sürgün duygular vuslata erdi.
Güzel geldik birbirimize.
İçimizdeki kelebekler beraat etti.

Saat kulesinin tik takları bizim için atıyor bugün.
Ağaçlar bizim için yeşeriyor baharı beklemeden.
Kuşlar en güzel cıvıltılarıyla ötüyor.
Kaptanlar boğazda gemisini başka yüzdürüyor bugün.
Martılar ekmek atanlara bizi söylüyor.
Güzel geldik istanbul'a...

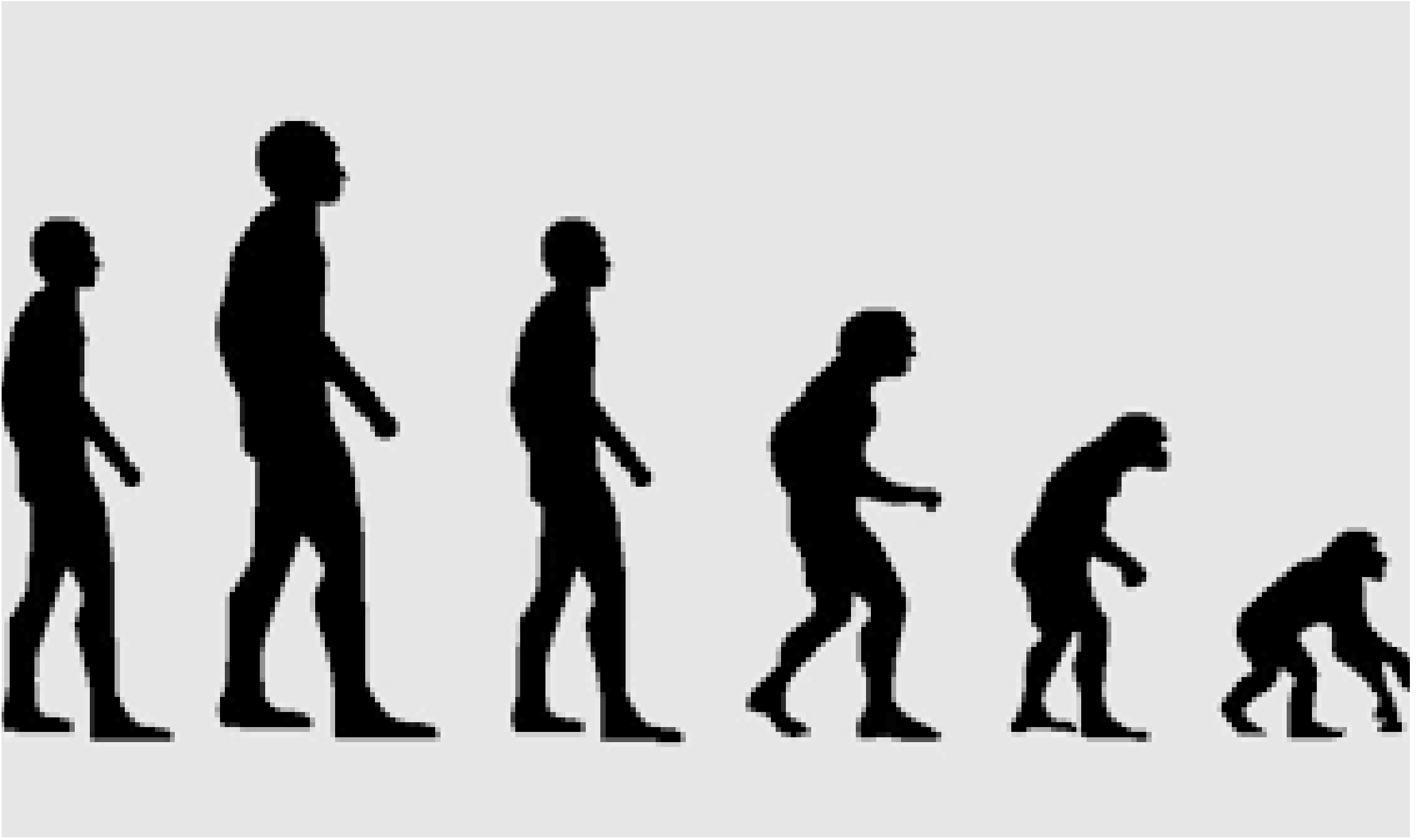
Vagonlar boş değil bugün.
Dünya sınırlarını kaldırdı.
Kimse tutsak değil.
Biliyor musun bir çiçek bile solmadı bugün.
Yalnız hiç kimse kalmadı sokaklarda.
Kimse üşümedi kuytularda.
Barış ve özgürlük türküleri gerçek oldu bugün.
Bütün yollar huzura çıktı.
Bütün kapılar cennete açıldı bugün.
Güzel geldik dünyaya.

Müzikler hep bizi haykırdı.
Mısralar bizim için yazıldı bugün.
Rahmet bizim için yağdı.
Güneş bizim için doğdu.
Kimse "ben" demiyor bugün.
Yer gök "biz" oldu.
Aşk kazandı bugün.
Güzel geldik herkese.

Ayhan Ün Tersine Evrim

Tercihlerin kısıtlılığı çıkar sanrısına bulandığında özgürlük diye yutturulan yanılsama birden o tek tük tercihlerin içerisine sıkıştırılmış olur. Neyi seçsin şimdi Ayla teyze? Menüdekiler dışında seçebileceği bir şey bulunmuyor... Okuyabileceği kitaplar, izleyebileceği filmler, tüketebileceği kahvaltılıklara kadar önüne serilmiştir oysa. Küresel otorite kimine mısır yedirdiği gibi kimi coğrafyalar içinse şeker gibi simidi uygun görmüştür ve aklınız bunlar dışında, yeni bir lezzete kaçırırsa övgüye nail olabileceğiniz gibi uyumsuz olarak da adlandırılabilirsiniz hani. Ne öğreneceğiniz, nasıl düşünüp hissedeceğinize kadar çizen ve neyin peşinde koşarken benliğinizden uzaklaşmanızı sağlayan sistem, özgürlük kavramının içini boşaltmıştır artık.

Hâl böyleyken, avuç açanlarla efendiler arasında sergilenen trajikomik sahnenin tam orta yerinde insanlığın pek de uygarlaşmadığı seçilmeye başlanır. Sahte kavramların yaratıcılığını üstlenmekle kalmamış, üstüne üstlük bunlara sıkı sıkıya bağlanıp inanmış zeki insanın safsatasıyla dünya dönmez olmaya başlamıştır. Düzmece tekniklerle avuç açtırdığı kurbanını kendine âşık etmeyi bilmiştir çıkar kavramı ve ne bilim, ne felsefe ve ne de sanat yenebilmiştir bu hastalığı. Doğaya karşı üstünlük kurma saplantısı bile başlı başına açıklıyordur insanın vahşiliğini, erdeme ulaşamadığını. Ama yine de öyle davranmayı pek bir seviyordur işte, cemiyetlerde, buluşmalarda; erdemliyiz biz yahu diye haykırıyordu papyonlar, kürkler... Çıkar çatışması ışıklı salonların içinden geçtiğindeyse bir canavar çıkıverir hanımefendi ve beyefendilerin içinden... İnsan doğadan uzaklaştığı ölçüde mekanikleşti ancak uygarlaşmadı. İnsan zeki ve vahşi bir canlıdır ve her ne kadar yüksek binalar inşa etse de, bilimsel ilerlemeler kaydetse de vahşi geçmişini içinde yaşatmayı bilmiştir daima.

Düşünsel denizler frekanslarında artık ağır basan hâkim renk bulanıklıkken olup bitenlerin izahı da giderek güçleşmeye başlamıştır entelektüel için. Tüm bunları mantığa oturtma çabası tam bir işkenceye dönüşürken zihin bir çeşit oto sansür uygular kendisine; körleşmiştir zihin. Hayatı yaşamaya değer kılan ne kaldı sualine erdemli olmak yanına bir de erdemli kalabilmeyi eklemiştir. Uygarlık üslubu ardına saklanan insan her ne kadar kendini dizginlese de çıkar çatışması gerçek tabiatını ortaya çıkarmaya yetiyor. Dehşet verici; insan uygarlaşmamıştı meğer... İnsan; sahip olmadığını istemek yerine, kendinde ne varsa onunla mutlu olmayı (Seneca) bilecek de değil neticede. Maratona katılmayanlar için pek de yeni sayılmaz bu tanım; ahmakça. Tarihten günümüze dek maratona katılmayı reddedenler bununla itham edilmişlerdir ve küçük parçalar halinde yaşamını sürdüren maratoncular sonunda kazanan gibi gösterilmiştir daima. Büyük çark maratoncunun kazanıp kazanmadığıyla değil, maratona katılmanızla ilgilenmektedir ve bu çarkın doğayı katlettiği gibi insanlığı (kaldıysa şayet) nerelere sürüklediği de apaçık ortadadır. Tersine bir evrim... Çemberin başı sonu aynıdır (Heraklitos).

BU DÜNYA YALAN DÜNYA

Gerçeği aldatarak onun kıyafetlerine bürünen yalan ve insanlar çıplak gerçeğe itibar etmediği için kendini kuyuya hapseden gerçek... Edebiyatın başlangıç noktasını bu mesel oluşturuyor olabilir mi?

Yazarlar ve şairler, metnin içine ustaca çektikleri okura, “okudukların gerçek mi yoksa kurgu mu?”, “sence bütün bu yazdıklarımı ben kendim yaşayıp tecrübe ettim de o yüzden mi yazıyorum yoksa yaşamış gibi mi yapıyorum?” “kurgu nerede başlıyor, gerçek ne zaman sahneyi terk ediyor ya da kurgu ve gerçek sanıldığı gibi birbirinin zıttı değil mi? Yalan ile gerçeği süsleyip püsleyip birbirine yedirerek seslensem anlayabilir misin?” diye soruyorlar alt metinlerle.

Yazmak, kusurlu ve yalın gerçeği kurgu dediğimiz dört başı mamur yalanlarla pişirerek servis etme sanatıdır. Öyle olmasa Anayurt Oteli’ne gecikmeli Ankara treniyle gelen güzel kadının, romanın bir noktasında geri geleceğine bu kadar kalpten inanmaz, Zebercet ile her kapı açılışına heyecanla yükselmezdik. Hadi kalemi elimize alıp Zebercet’i baştan yazalım: gecikmeli Ankara treniyle gelip, odasına yerleşen kadın ertesi gün gülümsesin lobideki Zebercet’e. Zebercet de gitsin traş olsun, yeni üst baş alsın kendine. Kadın akşam işini bitirip dönmüş olsun, Zebercet’in dili tutulmasın, bir kahve ikram etsin konuşsunlar. Âşık olsunlar birbirlerine. Olamaz mı? Olabilir, mümkün. Ama yavan. Okuru metnin içine çeken o yalan olduğunu bile bile bekleyen kalp çarpıntısı.

Selva Ezgi Yücel

Platon'un mağara allegorisinde de böyledir bu, zincirlerinden kurtulup mağaradan çıkan, ilk kez gün ışığı ile karşılaşp gözleri kamaşan ve mağarada gördüğü her şeyin gölegelerden ibaret olduğunu keşfeden insan diğerlerine gördüklerini anlattığı zaman yalancılıkla suçlanıp itibarını kaybeder. Elimizdeki yalana, aşına olmadığımız gerçekten daha sıkı tutunmamız ancak bu kadar net anlatılabilir.

Bir de doğrusunu bildiğimiz yalanlar var, onlara da değinmeliyiz yeri gelmişken. Sırf bir yazarı parlatmak için yapılan nereden verildiği bilinmeyen 'bestseller' ödülleri, en iyi niyetli bakış açısıyla bile intihal olan eserlerin devasa reklamlarının yapılması, herhangi bir cemiyetin desteğini arkasına alan birilerinin bomboş metinlerinin alıp yürümesi... Yanlış anlaşılmasın, metnin içindeki bütün yalanlara tamamımız ama kurgudan çıktığımız anda her şey şeffaf olmalı. Öbür türlü yazar da metin de 'sahiciliğini' yitiriyor. Sevgili Arsız Ölüm'de Dimit'in annesini sürekli Azrail ile pazarlıkta görürüz. Hayatta kalmak için türlü argümanlarla ölüm meleğini henüz vaktinin gelmediğine ikna eden bir anne. Büyülü gerçekçiliğin Türk yazınında yeri ayrı olan romanı yadırgamadan okutan da bu "sahicilik" meselesidir.

Büyülü gerçekçilik demişken, Yüzyıllık Yalnızlık'ta da kulübedeki hayaletin, anne babasının kemiklerini taşıdığı torbayı sürükleyerek gelen küçük kızın ya da uçup giderek yok olan genç kızın gerçekliklerini sorgulamamız da bu yüzden. Üstelik sevgili Gabriel Garcia Marquez bu roman için büyükannesinin anlattıklarından esinlenerek yazdığını söylüyor. Buna rağmen yalan gerçek sorgulamadan metnin güzelliğinde kayboluyoruz.

Sonuç olarak, gerçeklik zaten kötü, çirkin ve pervasız. Bize süslü püslü rengârenk yalanlar söyleyin istiyoruz.

Doğancan Pınar Sadeleşmek

Sakalları beyaza davetiye çıkaran bir adam, gökyüzünün kızılığa olan teslimiyetini arzularken ahşap bankın nemli dokunuşlarını umursamıyordu. Derya, üzerine ipekten bir çarşaf örtmüşken, mavi olan öylesine sadeydi ki hiç bu kadar anlamlı gözükmemiştii yorgun bakan gözlerine. Aslında tıpkı bir fotoğraf karesi gibiydi sadelik; hareketsiz ve ifadesi olan. Ancak hareketsizlik durağanlık demek değildir. Hareketsiz olan, keşfetme içgüdüsünü içimizde doğuran meraklı bir yaklaşımdır.

Her şey aslında biraz da doğa gibi olsaydı keşke. Gösteriştten uzak, şık ve sade. Bu üç kavramın dışında biraz da samimi... Uçsuz bucaksız ovalar, yemyeşil platolar ve ufuk çizgisine meydan okuyan bir deniz. Gözlerini kapatsa tüm insanlık sadece doğanın seslenişine kulak verse, kuşların aralarında konuştuğu o cilveli sözleri duyabilse... Üstelik süslü cümleler de tercih etmiyorlar. Dilleri öylesine sade ve anlaşılır ki... O yüzdendir ki dinleyen herkesin kulağına hoş gelir bir ispinozun tek kişilik senfonisi. Renklerin kahverengiye âşık olduğu bir sonbahar ayında her iki yanı çınar ağaçlarıyla kaplı emektar bir caddede gezindiğinde adımını attığın her karodan, paçalarına sıçrayan çamurlu suya aldırış etmeyerek yürümeye devam ettiğin zamanlarda sonbaharın karmaşık renkleri tüm sadeliğiyle gözlerine görsel bir şölen sunarken hiç mi şiir yazası gelmez insanın? Sevmen için yanına yaklaşan bir köpeğin masum gözleriyle sana baktığı ve karşılıksız olarak sevginin en sade hâlini talep ettiği o an hangi duyguya tercih edilir? Beyaz çığlıkların her yerde kol gezdiği bir ocak ayında, sobanın üzerinde kaynayan suyun çıkardığı fokurtu sesi en pahalı orkestrayı dinliyor olmayı arzulatır mı insana? İşte sadelik bu yüzden son derece masrafsız bir olgudur.

İnsanın zihninde maddeye yüklediğin anlamdır. Varoluş gereği her şey bireye sunulmuştur ve karışıklığında görebildiğini anlamlandırması ve yorumlayabilmesi istenilmiştir. Çünkü güzel olan güzel bakanda değerlidir. Sadelik aslında netlik değildir, görülende bir anlam arayışıdır. Bazen barok bir tabloda hiç tanımadığımız ama çerçevede gördüğümüz uzun saçlı bir kadın, gösteriştense uzak ve yalnızca üşüdüğü için üzerine giyindiği mavi elbisesinin sonraki dönem ressamına ilham olacağını bilseydi ya da üzerinde hiçbir şey olmayan Venüs'ün tüm sadeliğiyle istiridye kabuğunun ardından bizlere seslendiği o vakit, evrensel olacak bir sanat anlayışının zeminini oluşturduğunun farkında olsaydı ne gibi hisler yaşardı? Çağımızın hastalığı olan gösteriş günümüzde sade olanı öteleştirirken, asıl değerli olan yalnızca amacına hizmet eden mavi bir elbise ve istiridye kabuğunda saklı olandır.

Sadeleşmeyi nesne ile olan ilişkisi bakımından yani somut bir kavram olarak ele aldığımızda ise, bireyin tercih ettiği olgular karşısında diğer insanlar ne düşünür sorusuna kendini maruz bırakmamasıdır aslında. Gerçekten ihtiyacın olmayan gösterişli eşyalar tercih ediyor olmak, bireyin kendine yetebilecek olanı değil de her zaman daha iyisini isteme hırsı ve istediğini elde ettiğinde o her neyse yetinmeyi başaramayıp daha iyilerine göz koymak, aslında bu kısacık hayatta sonu olmayan yorucu bir uğraştır. Sadelik tıpkı somut nesnelere görselliği kadar ruhen de insanı rahatlatan bir kavramdır. Çok sade ve anlamlı cümleler deriz ya da öylesine saf ve temiz bakıyor ki onunla çok huzurluyum... İnsan kendi zihninde sadelik kavramını ilke edindiğinde aslında dünyaya olan bakış açısı da değişiyor.

Daha minimal ve ulaşabildiği nesne ve kavramlarla yetinmeyi bilip mutlu olabiliyor. Mutluluğunu sürekli beklentilerle meşgul edip gölgelemiyor. Onun için mutluluk bazen huzurlu bir koltukta uyumak, hoş sohbetlerin yer aldığı bir semt pazarında samimiyetle içilen birkaç bardak çay, derme çatma bir evin damında yıldızlı bir gökyüzünün görsel şölenini izlemek... Sadeliğin güzel hisler uyandıran tablosudur aslında. Sadelik elit bir kavram olmakla birlikte her yönden bireyin gelişmişlik hâlidir. Başkalarınca aslında yeni gelenekçi bir yaklaşımla aktarılmaya çalışılan türlü saplantılar kişinin özgür iradesini yok saymaya çalışmaktır ve sade olana müdahaledir. Maruz kalınan bu müdahaleler neticesinde kişi, bir tepki eğilimi içerisine girmezse sadelik kavramı, parmaklıkları olmayan bir hapisanede tutamağının başkalarının elinde olduğu görünmez zincirlere bağlı kalır. Bu zincirlerden kurtulabilmenin anahtarı ise insanlığın en eski ve temel duygularını hissetmek, benimsemek ve aktarmaktır. Dolayısıyla sadelik nesnelere üzerinde anlam bulmadan önce insanın en temel yani gösterişsiz ancak anlam yüklü duygularının içinde var olması gerekir. Böylece yapacağımız tercihlerin geri dönütleri mutlu hisler uyandıracak ve evrende yerini bulacaktır. Son olarak Türk tarihçisi, akademisyen, yazar Sayın İlber Ortaylı'nın söylemiş olduğu bir sözle cümlelerimi bitirmek istiyorum: "Gösteriş ve şatafat cahillikten kaynaklanan aşağılık kompleksini örtme çabasıdır." Derin anlam içeren bu cümle aslında yaşamımızın her döneminde kılavuzumuz niteliğinde olan ve gelecek nesiller için miras niteliği taşıyan bir içeriğe sahiptir. Fazlalıklardan, ihtiyacımız dışında bizi meşgul eden her şeyden, lazım olmayan kalabalıktan kurtulmak için minimalizm felsefesini ilke edinmeliyiz. Bizler bu uğraşla meşgul oldukça göreceğiz ki sadeleşiyor, hafifliyor ve etrafımızdaki yorucu ilerleyişten sıyrılıyoruz. Dolayısıyla mutlu oluyoruz. Bu sebeple minimalist düşünceler edinmeyi denemekten korkmayın ve sade olan ile mutluluğun kapılarını aralayın.

Kahraman Ermiş TEMEL İÇGÜDÜ

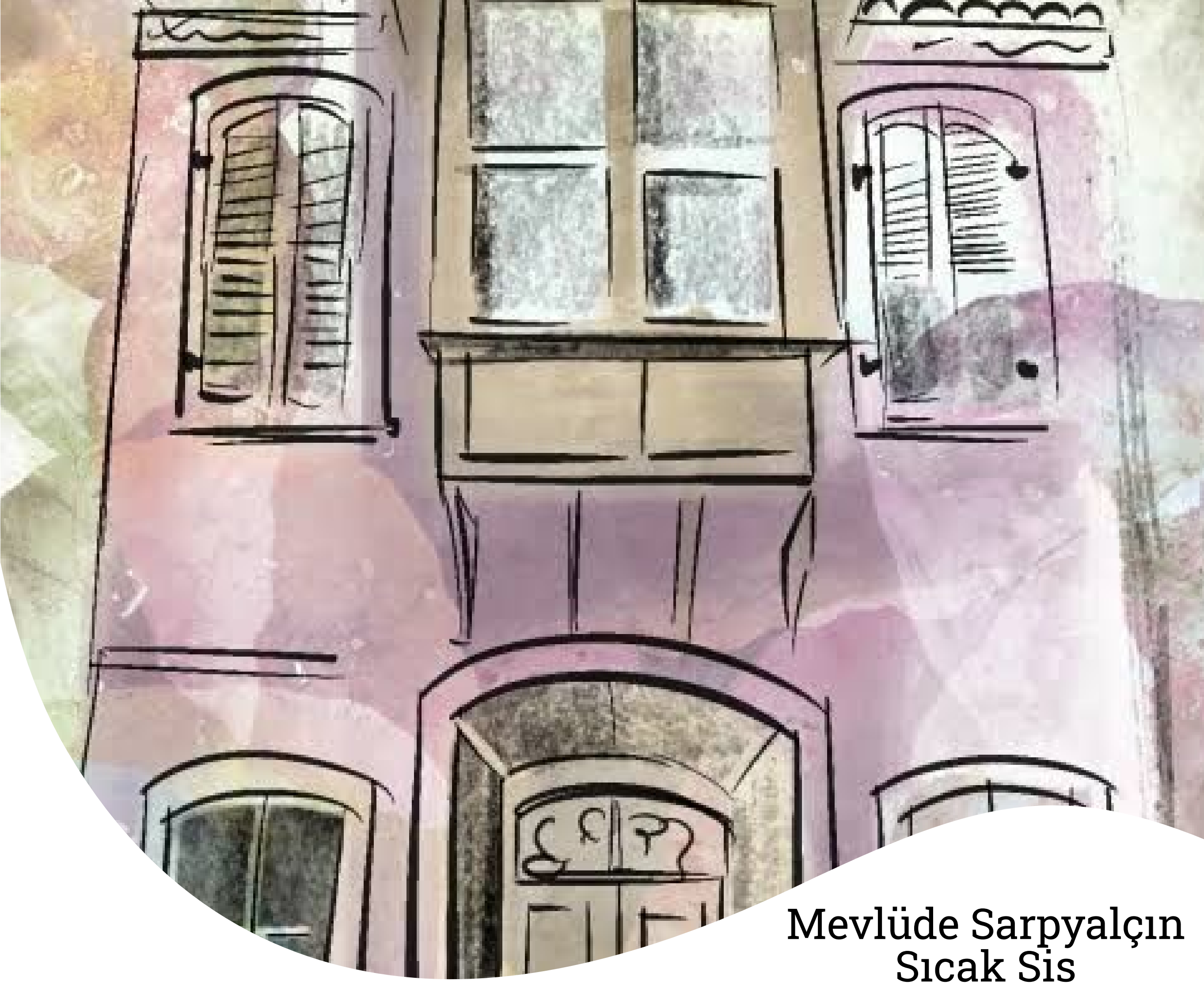
Nefes almaya başladığın andan itibaren bastıramadığın o içgüdü, ilk gördüğün o güzel gözlü, kokusunu bir ömür boyu unutamayacağın muhteşem varlığı ifade etme isteğidir. İlk adımlarını attığında etrafında kopan curcunayı anlamlandırma çabası, masmavi rengiyle seni büyüleyen, denizin kenarında iskeledeyken babanın boyunduruk bakışlarıyla seni o mavi sızıya atlamaya zorladığında içinde kopan korku fırtınasını sözlendiremediğin için başka bir şekilde anlatma isteğiyle dolup taşmandır. Ruh ortağını ilk gördüğün anda güneşin ışığında parıldayan kumral saçlarını, kalkık burnuyla daha da güzelleşen o unutulması mümkün olmayan gülüşünü ve kestane kahvesi gözleri ile senin içini gören güzel kızı bir kâğıda dökme isteği; Yazmak...

Bu yeni yüzyılda biz duyarlı insanların dikkatini çeken, insanları bağımlısı haline getirdiği işinden kazandığı parasının bir kısmını temiz enerji(nükleer!),yoksul ülkelerdeki sıhhi tesisat sorununa çözüm arayışları olan dünyadaki iklim değişikliğini engellemeye çalışan yüce insan Bill Gates mi? Hayır! Thunberg adlı İsveçli bir okul çocuğu. 15 yaşında iken ülkesinde yaşanan son 250 yıldaki en sıcak yaz mevsiminden sonra hepimizin hayal ettiği ama çoğumuzun son nefesimize kadar o kadarıyla yetindiği hayat gayesini buldu. İklim değişikliği konusunda bütün yaşlılarını uyarmak.

İklim değişikliği konusunda bütün yaşıtlarını uyarmak. Hepimizin hayal edip asla başaramadığı Şekilde; cuma günlerinde ülkesindeki yaşıtlarını da yanına çekerek okul grevini başlattı. Bizlere okulda ğretemediklerini 15 yaşındaki bir aktivist yüzümüze haykırarak öğretmeye çalıştı. İtalya'da çoğumuzun korkudan el pençe divan durduğu dünya liderlerine gözlerinin içine bakarak boş konuşuyorsunuz diyebilme cüretini gösteren bu genç kızın seçici konuşmamazlık hastalığı var. Zannımca bu bir hastalık değil de Greta'nın zihninin bilinçli bir seçimi. Dünya liderleri tabi ki somut gerçeği beylik laflarını dillendirmeye devam ediyorlar. "Artık harekete geçmeliyiz. Biz yetişkinler sizlerin fikirlerinden, önerilerinden, liderliğinden ve hatta baskılarından ders almalıyız." Biz yaşını almış insanların yıllardır dinlediği yalanlarını devam ettirerek, o kırılmak bilmeyen düzenin devam edeceğini bütün dünya insanlarına bildirdi. Tek tük isyanlar çıkıyor elbette bu dünyamızı tüketen adaletsiz düzene. Kahrolası kapitalizmi lanetleyenler Stalin'in yaptıklarıyla dumura uğruyorlar.

Sonuç olarak güzelim mavi küre ve birlikte yaşamı paylaştığımız masum canlılar, biz insanların o bitmek bilmez açgözlülüğünün kurbanı oluyor. 46 yaşındaki bir canlı olarak pis moruk Bukowski' nin dedikleri geçerlidir benim için: "Seimimiz seçim değil. Çok hızlı hareket edersek, lrz. Yeterince hızlı hareket etmezsek, lrz. Onların destesi ile oynuyoruz. ğrenmek için Karl Marx okumayın lütfen. İnsanlık ruhunu tanımaya çalışın. Celine okuyun. Albert Camus'nun Yabancı'sı mutlaka. Suç ve Ceza, Karamazov Kardeşler, tüm Kafka, keşfedilmemiş yazar John Fante'nin bütün kitapları, Turgenyev'in ykleri." Yaşamak; ne kadar hoş, güzel, zevkli, tatmin edici yüce bir iş. Peki, okumadan yaşamak, okumayı niye bıraktık? Sadece 5-10 popülist kelimenin esiri olacak Şekilde primitif kalmak evrimimizin son ve en zavallı aşamasıdır belki de!

Mevlüde Sarpyalçın Sıcak Sis

Eski bir Rum evi kimse girip çıkmaz, sahipleri nerede bilen yok. Kimse yaşamadığı hâlde sağlam kaldı. Rum evleri öyledir. Kolay kolay yıkılmazlar. Bazen giderim, küçük bir köy. Çocuklar var onları severim, seyrederim. Bir de ahretliğim var. Osman görmez orayı. Kimse görmez benden başka birde sen gördün işte.

“Sabahat teyze netcez biz bu işi? Küçük bebek ağlayacak değil mi? Valla huzur düzen kalmadı. Psikolojim bozuldu. Günlerdir uyku yok. Tavşan uykusu. Aman ağlamasın. Osman amca kapıya dayanmasın diye. Daha üç ay oldu taşınalı. Toplan başka yere taşın yerleş. Maliyeti de cabası. İznim de yok. Ev de bulamadım. Böyle de devam edemeyiz. Çok çaresizim.”

“Ah kızım kaç kere söyledim. İnsanları mağdur ediyorsun, günah diyorum. Çocuk ağlayacak diyorum, dinletemiyorum. Zaten bu evi size nasıl verdi aklım almıyor. Bizim çocuğumuz olmadı. Burası da babamdan kaldı. Bizden başka kimse yok geride. Para ihtiyacımız da yok. Senelerce bu koca binada sadece biz oturduk. Önce en üste taşındık bir iki yıl sonra karşı daireye geçtik. Duvar boyası yapılacak diye. Orada da bir yıl oturduk. Sonra en alta taşındık. Merdiven yoruyor. En üstte bir karı koca var çocukları yok. Girip çıktıklarını bile görmem. Sessiz kendi hâinde insanlar. Bir de siz. Bunun böyle olacağını tahmin etmiştim. Bir umut işte adam değişiyor, yüreği yumuşuyor sandım. Nerdeee aynı tas aynı hamam. Yetmiş yaşında adam değişir mi?”

“Şu bottiyi nasıl seviyorum. Olmayan çocuklarım, olmayan torunlarım gibi. Küsüyor, bana sen git çocuğu sev diyor, yemek yemiyor, hasta numarası yapıyor. Söyle onlara çabuk boşaltsınlar evimi bu çocuğun sesi beni öldürecek diyor.”

Kendime acıyorum. Sabahat teyzenin nasıl bir kaostun içinde yaşadığını düşünmeden. “Osman amca ölse Sabahat teyze de kurtulacak biz de” düşüncesi toprağı süren saban gibi beynimi sürüp geçiyor. Böyle düşünüyorum diye utanmalı mıyım? Hayır. Niye böyle bir adam çıktı ki karşımıza? Bottim de hissediyor mu acaba? Sonrasında duygusal hafızada kalır mı bunlar? Ruh sağlığı bozulur mu? Binlerce soru kafamda.

Cuma günü işten çıktım. Bu hafta taşındık taşındık. Taşınmadık durum çok çirkinleşecek.

Osman amca hiç olmadığı kadar öfkeli. Topla tüfekte kapıya ne zaman dayanacak bekliyorum. Otobüsün cam kenarına oturuyorum nicedir. Yol boyunca evlerin camlarına bakıyorum kiralık ilanı görmek için. Bir iki de gördüm. Belli ki lüks daireler. Kirasını ödeyemem. İneceğimiz durağa gelmeden otobüs durdu. Daha iki üç durak var. Şoför indi, bakındı otobüsün etrafını tavaf etti. Tekrar direksiyona geçti. Marşa bastı ininin bir ses.

Yok, çalışmıyor. Sonra gelen araca binin bilet basmayın otobüs bozuldu, gitmiyor dedi. Tüm yolcular indik. Kimi yürümeye başladı. Çoğumuz bekliyoruz indiğimiz yerde, burası durak değil. Öteki otobüs ne zaman gelir kim bilir.

Yürüsem mi, tarladan gidersem kestirme. Zaten bir keçi yolu açılmış, insanlar gidip gelmiş burdan. Hava çok sıcak. Sıcaklığı görüyorsunuz sis gibi çökmüş tarlanın üstüne, Çare yok haydi tabana kuvvet. Yürüdükçe sıcaklık artıyor. Kafamda bin bir düşünce. İşte o ev yaklaşıyorum. Biri mi var orda? Evet, bir kadın evin bahçe duvarının dışında sekide oturmuş sigara içiyor. Selam versem mi? Gülümsüyor bana. Yoruldum ben de bir sigara molası verebilirim. Ayağa kalkıp elini uzatıyor, merhaba hoş geldiniz. Sizi bekliyordum. İçimden yooo. Evi görmek isteyen biri gelecek dediler. Erken gelmişim. Neyse sorun değil. Geçelim mi?

Ev kiralık mı? Evet. Buyrun gezdireyim. Emlakçyım ben. Evin sahipleri yurt dışındaymış bu gün bizim patronu arayıp sizin evi kiralayacağınızı söylemişler. Evi gezdir anahtarı ver gel kontratı sonra yaparız dedi.

Nutkum tutuldu. Tek kelime çıkmıyor ağızımdan gülümsüyor kafa sallıyorum. Bahçe kapısından girdik. Alçak bahçe duvarları. Çevrede bu kadar ev olduğunu fark etmemiştim. 20, 30 haneli küçük bir köy. Evler bakımlı bahçeli, tavuklar var kimi bahçede biraz daha uzakta görkemli bir yapı çiftlik evi gibi.

Bahçe kaldırım taşları ile döşenmiş. Taşların arasından yeşillikler fıskırmış.

Üstü oval yüksek ahşap bir kapıdan girdik içeri. Bunaltıcı sıcakta içerden serin bir hava yüzünüze çarpıyor. Sol tarafta büyükçe bir mutfak sağ tarafta bir oda.

Yemek odası yaparım ben burayı. Kulağım dışardan gelecek seste “pardon evi görmek için gelmiştim”. Dış duvarlar taş. İç duvarlar ahşapla kaplanmış. Tablolardaki evler gibi. Yemek odası yapacağım yerde duvara gömülü dolaplar.

Eskiden hücre denirmiş, köşelerde nişler. Üst kata tahta bir merdivenden çıkıyoruz. İki oda bir sofa. Yüksek tavan üstleri oval, uzun, küçük karelere bölünmüş pencereler. Allahım ne olur kimse gelmesin. Bu evi tutayım ben. Kalbim boğazımda atıyor. Camdan komşu evlerin bahçeleri görünüyor. Kimi çardaklarında oturmuş çayını içiyor, kimi yemek yiyor, kimileri de koyu sohbetler. Ben bir masalın içinde miyim? Gerçek mi bunlar. Hâlen kulağım kapıda. Annem der ki kapıdan girince ev sana gülmeli. Bu ev bana gülüyor.

Huzur kokuyor her bir köşesi. Gitmek istemiyorum. Çocuklar oynuyor sokakta. Nasıl göremedim buranın bu yüzünü? Rüya ise uyanmak istemiyorum.

Anahtarı vereyim. Diğer ayrıntıları patronla görüşürsünüz.

Kira ne kadar diyebildim kısık sesle ve kedi yavrusu bakışları ile. 1000 lira. Yok, gerçekten gündüz düşü görüyorum. Ama ne kadar gerçekçi.

Ayrıca nakliye için yarın gelecekler. Eviniz yakın zaten öğleye kadar taşınırsınız. Temizliği dün yaptırmıştık.

Çıktık ben eve doğru yürümeye başladım. Elimde anahtarlar. Çantamdan evin anahtarını çıkardım. İki anahtar. Yok rüya değil. Acaba dönüp tekrar baksam mı? Yok kadın gitmemişse ayıp olur. Hele bir eve var bakalım.

Uzun zamandır endişeli korku içinde geldiğim kapıya yüzümde anlamsız bir gülümseme içim pır pır ederek geldim. Anahtarım ile açtım kapıyı. Sessizce girdim mutfağa Ata yemek hazırlıyor. Gülümsedi ilk defa, kısık sesle hoş geldin. Heyecanla olan biteni anlattım bir çırpıda. Bak burdan görünüyor. Balkona çıktık. Parmağımın ucuna bak. Görüyormusun çatısı görünüyor. Nerede diyor. Orda işte. Sis çökmüş seçemiyorum. Ya neyse ne yarın taşımacılar gelirse bu iş tamam.

Çok uzun geceler geçirdim. Bu gece kadar uzununu yaşamadım. Hiç uyumadan sabah oldu. Gün ağardı. Balkona çıktım işte orada yook. Nasıl ya görüyordum burdan Sabahat teyze de görüyordu. Anahtar, anahtar panik hâlde anahtar arıyorum. Yok anahtar da yok. Gözlerime yaşlar hücum etti. Kolumla sildim. Rüya mıydı, ev yok, anahtar yok. Elim acıyor. Banyoya girdim sağ elimle suyu açtım sol elim yumruk. Anahtar elimdeymiş. Avucumu tekrar kapadım tek elimle yüzümü yıkadım. Saat epey oldu gelen giden yok. Ev de yok. Ama ya anahtar... Camın önüne koyduğum sandalyeye tünedim birden bire belirecek, oradan tam göz hizasında karşıda. Sıcak sisin içinden gösterecek çatısını. Derin bir sakinlik var evde. Hayalimde mi yarattım dün yaşadıklarımı? Kafa gitti mi? Belki. Öğlen oldu kimse uyanmadı. Sokakta da kimse yok. Bir umut bekliyorum. Bir kulağım kapıda. Gelen yok.

Bir ürperti geçti omuzlarımdan. Uyumuşum tünediğim sandalyede. Hava hâlen alacakaranlık. Sabah olmamış. Ertesi gün mü oldu? Bir gün boyunca burada mı oturdum? Saat, tarih, telefon cumartesi. Her şey birbirine girdi. Hangisi hayal, hangisi rüya, hangisi gerçek, ayıramıyorum. Yine sağ elimle açtım çeşmeyi yine tek elimle yıkadım yüzümü. Tek elimle kahve yaptım. Balkon kapısını açıp sigara yaktım. Gözlerimi tam karşıya diktim. Görebiliyorum tüm ayrıntıları ile, Ata'yı uyandırayım dedim vazgeçtim. Belki de göremiyorum. Gözlerimi kapatıp açıyorum yok. Tekrar kapatıp açıyorum orada.

Kapı çalıyor, bu Osman amca onun çalışı. Çıkın evimden diyecek yine. Uç aydır oturuyoruz. İki aydır kira almıyor. Paranızı da, sizi de, çocuğunuzu da istemiyorum. Açmasam mı? Niye açmıyorsun kapıyı çocuk uyanacak diye söylenerek geldi Ata uykulu gözlerle. Sessiz açma açma diyorum. Dudaklarımla Osman amca diyorum. Eee diyor ellerini iki yana açarak. Ellerimi birbirine birleştirip lütfen diyorum açma. Saçmalama diyor. Bu gün ya ona ya bana. Nedir bu arkadaş paramızla yaşadığımız kâbusa bak. Kapıyı açtı.

Taşıma için geldik.

İki büyük koli verdiler. Dolapları topladık. Sabahat teyze yardım etti. Gelirim görmeye, orda rahat edersiniz.

Eşyalar küçük bir kamyonete yüklendi. Nasıl sığırdı bunca eşya. Çıktık yola. Sıcak sisin içinden geçtik. Bahçe kapısında durduk. Bir çırpıda boşaldı eşyalar. Her şey yerli yerinde. Çay demledik mutfağın bahçeye açılan kapısının önüne kurduk masamızı kahvaltı ettik. Ben defalarca burada yürüyüş yaptım. Böyle bir yeri nasıl görmedim hayret diyor Ata. Biz ne yaşıyoruz? Bu nasıl bir şey?

Aman boşver deyip, bottime bakıyorum, istediğin kadar ağlayabilirsin kuzucuğum. Kimse bizi rahatsız etmeyecek.

Bahçenin şurası güzel güneş alıyor. Sebze ekelim. Kapıda biri belirdi. Komşu huu diye, içeri buyur ettik. Sağ çaprazımızdaki komşu teyze. Süt getirmiş. Çay ikram ettik. Sohbet ettik. Burası güzel bir yer. İyi insanlar yaşar. Yirmibeş haneyiz. Sizinle yirmi altı olduk. Giderek çoğalacak. Yeni evler mi yapılacak anlamadım var olan zaten yirmi altı ev.

Kendime kızıyorum sonra niye sorguluyorum. Huzur var burada, dahası yok. Çaresizdin Hızır çıktı karşına. Bir çaresiz daha gelir belki. Herkesin göremediği bu masal köye.

Renk Paleti Nalan Çalışkan

Sezer Sezginoğlu... Plaketlerin üzerinde ışıldayan ismin sahibi uzun saçlarını elindeki lastik toka ile toplayıp atölyeye girdi. Bütün bir duvarı kaplayan pencereleri ve yüksek tavanı ile ferah görünen bu yer boya ve tiner kokuyordu. Ellerini önünde birleştirmiş sağ topuğunun üstüne ağırlığını vermiş bekleyen, gri kabanlı, kahverengi kaşkolü sağa kaymış kadına bakarak yürüdü. Etrafındaki hiçbir şeyle ilgilenmiyor gibiydi. Sezer Sezginoğlu'nun ağzında gevelediği düşüncelerden habersiz heyecanla bakıyordu Başak. İki yıldır eleştirmenlerin yerden yere vurduğu adam karşısında duruyordu. Şimdiye kadar verdiği eserlerle unutulmazlar arasına çoktan girmişti. Oluşturduğu kompozisyon, renkleri kullanımı, zıtlıklar arasında kurduğu ahenk inanılmazdı. Ve bu ilah şimdi karşısındaydı. Ağzından çıkacak her sözü, her el hareketini, mimiğini zihnine kazımaya hazır nefesini tutmuş bekliyordu.

Tok sesiyle yüksek perdeden: "Hoş geldiniz," diyen adam onu bir an için ürkütse de oturması için gösterilen boyalı tabureye itaatkâr bir edayla oturdu.

Sezer Sezginoğlu, sehpa da pek çok kahverengi, bej, sepya, gri ve turuncunun arasından gri termosunu buldu. Sabah olması içmesine engel değildi. Daha uyumamıştı ki! Derin bir nefes alıp, gözlerini atölyede gezdirerek konuşmaya başladı.

- Asistanım olman için menajerim Kerem önerdi seni. Ona çok güvenirim. Bir bildiği olmasa bu görüşmeyi yapıyor olmazdık. Burcu, çok iyi bir asistandı ama başına o inanılmaz kaza gelince...

- Evet, duydum, başınız sa....

- Evet, evet, çok üzüldük, başımız sağ olsun. Şimdi burada benimle çalışacaksın uyman gereken kurallar var. Boya ve malzeme alışverişlerini sen yapacaksın. Eksik malzemeyle çalışmayı hiç sevmem. Ben çalıştığım sürece yanımda olacaksın. Renk paletinin başında duracak, istediğim renkleri hazırlayacaksın.

- Tamam, Sezer Bey.

- Yani turkuaz, çivit, alizarin, limoni, alev kırmızısı, zeytini yeşil...

Sezer Sezginoğlu'nun sesi gittikçe yükseliyor, renkleri sayarken elleriyle havaya şekiller çiziyor, neredeyse özlemle onları çağırıyordu. Bu şekilde otuzdan fazla renk saydı. Başak gözlerini ayırmadan, hiçbir duygu belirtisi göstermeden dinliyordu. Nihayet saymayı bitirince:

- Anladım, efendim, bütün renkler...

Sezer Sezginoğlu, sakin, akan su gibi ritmik sesi duyunca bir an irkildi. Kalktığı tabureye yeniden oturdu.

- Bir gizlilik sözleşmesi imzalayacağız!

Bir nefeste söyledi bunu.

- Burada gördüğün, duyduğun, tanık olduğun hiçbir şey bu atölyenin dışına çıkmayacak! Anlaşıldı mı?

Bu son cümlenin oktavı camları titretecek kadar yüksekti.

Başak başını salladı.

- Güzel. Son bir şey bir daha o gri ruj sürme, hiç yakışmamış.

Başak bir an anlamayan gözlerle baktı. Sonra eliyle hızlıca rujunu sildi. Bu kez yüzünden şaşkınlık okunuyordu.

Yarın başlarız. Şimdi gidebilirsin diyerek hızlıca kapıya yöneldi Sezer. Sezer Sezginoğlu'nu gözleriyle takip eden Başak nefesini yavaşça bıraktı. Kapıdan çıkarken camekânlı dolapta yansımalarını gördü. Dudaklarına baktı. Pembe rujunun kalıntıları hâlâ duruyordu. Rujunun arkasında Sezer Sezginoğlu'nun ödülleri, plaketi sergileniyordu. Ne kadar çoklardı! Ayrıca yabancı basında çıkan haberler çerçevesiyle, kapağında fotoğrafının olduğu dergiler özenle sıralanmıştı. Hayranlıkla tek tek inceledi Başak. Tekrar rujuna baktı. Ucuz parfümler gibi belli belirsiz bir düşünce geçti zihninden: "Renklerin efendisi benden renkleri karıştırmamı istiyor, rujumu gri görüyor" Kahverengi kaşkolüyle birlikte düşüncelerini de savurdu: "Yok canım, neler düşünüyorum böyle?"

O sırada yatak odasının kapısından giren Sezer Sezginoğlu, iyi idare ettiğini düşünüyordu. Şimdi güzel bir uyku çeker, uyanınca temizlikçisinin renklerine göre ayırdığı pantolon, kazak kombinlerinden birini giyer ve yürüyüşe çıkabilirdi. Başak bir süre sonra renk körü olduğunu anlayacaktı elbette. Ama bunu daha sonra düşünürdü. İki yıl önce birden renkler kaybolmuştu hayatından. Maviler, sarılar vardı. Kırmızılar, yeşillerse yok olmuş ve yerini anlamsız bir kahverengi ve griye bırakmıştı. Çok korkmuştu. Birkaç hafta inzivaya çekilmiş, atölyeye inmemiş, odasından bile çıkmamıştı. Kerem kapısını aşındırmasa bu hâl daha ne kadar sürerdi kim bilir? Kerem önce onu teselli etmiş, ümitlendirmiş, sonra da ağzı sıkı bir göz doktoruna gitmeye ikna etmişti.

Doktor gözünde bir bozukluk olmadığını, psikolojik olabileceğini söylemişti. Psikolojikmiş. Peh! Başka bir doktora gitmeyi önermişti Kerem. "Basın açıklaması da yaz istersen. Ya da megafonu al sokak sokak dolaş," diye terslemişti onu da.

Sonu yoktu çünkü. Önce başka bir göz doktoru, sonra psikolog, hatta psikiyatrist. Başka? Bu kariyerinin, hayatının sonu olurdu. İnsanların onu tanımadığı, hayranlıkla bakmadığı bir dünya bilmiyor, öğrenmek de istemiyordu. Kaç kişiye gizlilik sözleşmesi imzalatabilirdi?

Ona bir asistan yeterdi. Bu enikonu düşünölmüş, değeriendirilmiş ve bir karara varılmış bir konuydu. Tekrar tekrar gündeme gelmesine gerek yoktu. Plan gayet güzel işliyordu. Yatağında sağdan sola dönerken “Burcu konuşmaya başlamasaydı eğer...” diye mırıldandı.

